

A. Σύνοψη

Μεταβολές στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τάσεις – Επίπτωση στους στόχους και τη στρατηγική

Κατά τη φάση σχεδιασμού των ΕΠ του ΕΣΠΑ, η ελληνική οικονομία χαρακτηριζόταν από υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, που κατά μέσον όρο ήταν υψηλότεροι από τον αντίστοιχο ρυθμό της ΕΕ-15 και γενικότερα από θετικές προοπτικές για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης συνοδεύονταν:

- από σημαντική βελτίωση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, το οποίο υπολειπόταν όμως του ευρωπαϊκού μέσου όρου της ΕΕ-15, με σημάδια σύγκλισης,
- σταδιακή μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης, αντικατοπτρίζοντας σημάδια ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας και σύγκλισης με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες,
- αύξηση έστω και σε περιορισμένο βαθμό της απασχόλησης με την ανεργία να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα της ελληνικής οικονομίας ειδικά για συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού όπως είναι οι γυναίκες, ηλικιωμένοι και νέοι,
- βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας, η οποία όμως παρέμενε σε χαμηλότερο επίπεδο απ' ότι στην ΕΕ-15, αλλά και
- διατήρηση και ενίσχυση διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας όπως είναι ο χρόνια ελλειμματικός εξωτερικός τομέας, ως αποτέλεσμα της φθίνουσας ανταγωνιστικότητας.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008, άρχισε να γίνεται αισθητή στην Ελλάδα το 2009 με μία πρώτη υποχώρηση του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας. Από τα τέλη του 2009 και μετά, η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει μια βαθιά κρίση, με κύρια χαρακτηριστικά το πολύ μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα, το τεράστιο χρέος και τη συνεχή διάβρωση της ανταγωνιστικής της θέσης. Βέβαια, αυτή η έντονη αναστροφή του κοινωνικοοικονομικού γίνεσθαι της χώρας σημαίνει ότι τα προβλήματα αυτά προϋπήρχαν της διεθνούς κρίσης του 2008 και ήταν αναπόφευκτο να οδηγήσουν, αργά ή γρήγορα, σε αδιέξοδο. Καθώς διορθωτικές παρεμβάσεις δεν έγιναν, η κατάσταση επιδεινώθηκε, με αποκορύφωμα το δημοσιονομικό εκτροχιασμό και την κλιμάκωση της διαφοράς αποδόσεων μεταξύ ελληνικών και γερμανικών κρατικών ομολόγων που ακολούθησε. Παράλληλα, η συνεχιζόμενη διεθνής κρίση μεγέθυνε τις συσσωρευμένες αρνητικές επιπτώσεις αυτών των χρόνιων αδυναμιών και επιτάχυνε την πτωτική πορεία της οικονομίας.

Οι συνθήκες αυτές δημιούργησαν την ανάγκη υιοθέτησης ενός Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής που υλοποιείται αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, το οποίο ενσωματώνει τις αρχές ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης που βασίζεται στις επενδύσεις και τις εξαγωγές και που μπορεί να δημιουργήσει τις συνθήκες για σταδιακή ανάκαμψη αρχικά και διατηρήσιμη ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα. Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής, η ταχεία απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ είναι κρίσιμη και αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους του Προγράμματος. Η απαίτηση που προκύπτει από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής για την απορρόφηση του

ΕΣΠΑ σύμφωνα και με το Ν. 3845, ανέρχεται στα 3,73 δις ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής για το 2012, εκ των οποίων 2,85 δις αφορούν την Κοινοτική Συνδρομή του ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής και 880 εκ. ευρώ αφορούν την Κοινοτική Συνδρομή του ΕΚΤ. Η απαίτηση αυτή διαμορφώνεται σε 3.890 εκατ. ευρώ για το 2013 (ΕΤΠΑ και ΤΣ 3.000 εκατ. ευρώ και ΕΚΤ 890 εκατ. ευρώ).

Οι στόχοι αυτοί συνδέονται άμεσα με τις εφαρμοζόμενες αναπτυξιακές πολιτικές όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τη στρατηγική των ΕΠ του ΕΣΠΑ. Στην κρίσιμη περίοδο που διανύουμε, τα Επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ επιφορτίζονται και με έναν επιπλέον ρόλο, αυτόν της συμβολής στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της άρσης κατά το δυνατό των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση, η οποία πλήττει μεταξύ των άλλων και τη διαθεσιμότητα εθνικών πόρων για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, με άμεσα επακόλουθα στην απασχόληση και την ευημερία. Στη βάση αυτή, η επίτευξη της υλοποίησης των προγραμμάτων με την ταυτόχρονη προσαρμογή της στρατηγικής τους στα νέα δεδομένα για τη σταδιακή αποκατάσταση της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της αποτελεί πρωταρχικό στόχο και οδηγό για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων επιτάχυνσης της εφαρμογής των προγραμμάτων.

Σε άμεση συνάρτηση με τα παραπάνω, η μέχρι σήμερα υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, παρουσιάζει μια ανισομερή κατανομή των υπαρχουσών νομικών δεσμεύσεων και δαπανών με κάποιες δράσεις και άξονες προτεραιότητας να εμφανίζουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην υλοποίηση. Τέτοιες δράσεις είναι οι δράσεις που συνδέονται με την ενίσχυση των επιχειρήσεων αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού, που αποτελούν τους βασικούς αναπτυξιακούς πυλώνες μίας οικονομίας, ιδιαίτερα στο περιβάλλον οικονομικής ύφεσης που βρίσκεται η χώρα.

Σε ότι αφορά το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, σε γενικές γραμμές η αναπτυξιακή στρατηγική του στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΣΠΑ, παραμένει αμετάβλητη, τουλάχιστον σε μεσοπρόθεσμο χρονικό διάστημα, μέχρι και τη λήξη της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Κυρίαρχη όμως άμεση προτεραιότητα αυτής της στρατηγικής είναι η αντιμετώπιση των αρνητικών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων της εντεινόμενης εθνικής δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης. Παρά το γεγονός ότι δεν έχει υπάρξει μέχρι τώρα αλλαγή στην στρατηγική μέσω μίας αναθεώρησης του Προγράμματος, διαχειριστικά έχει κριθεί αναγκαία η ανακατεύθυνση της στρατηγικής αυτής σύμφωνα με τις τρέχουσες ανάγκες της Χωρικής Ενότητας του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μία ανακατεύθυνση της βαρύτητας της στρατηγικής, μέσω της συνεχιζόμενης δέσμευσης πόρων για δράσεις που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες που τίθενται για την αντιμετώπιση της κρίσης, γεγονός που οδηγεί σε υπερδέσμευση των προγραμματικών πόρων.

Η λογική αυτή συνδέεται άμεσα με τις τρέχουσες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις που χαρακτηρίζουν τόσο τη χώρα όσο και ειδικότερα την Χωρική Ενότητα του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ και την ανάγκη αντιμετώπισης των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία, ιδιαίτερα των νέων, των νέων επιστημόνων και των γυναικών καθώς επίσης και την αντιμετώπιση της ανεργίας με τοπικά χαρακτηριστικά μέσα από την υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε συνδυασμό πάντοτε με τους βασικούς

αναπτυξιακούς στόχους, την αύξηση της παραγωγικότητας και προώθηση της καινοτομίας καθώς και τη στήριξη της απασχόλησης μέσα από τόνωση της επιχειρηματικότητας.

Άλλωστε το κύριο χαρακτηριστικό των κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων της ΧΕ ΔΕΠΙΝ, σε σχέση με την περίοδο της προηγούμενης Στρατηγικής Έκθεσης Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ, είναι η περαιτέρω συρρίκνωση των εισοδημάτων, η μείωση της απασχόλησης και η συνεπαγόμενη αύξηση της ανεργίας και η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας. Οι διαπιστώσεις αυτές που συνδέονται άμεσα με τις μακροοικονομικές εξελίξεις στη χώρα έχουν διαφοροποιηθεί όχι τόσο ως προς το περιεχόμενο των διαπιστώσεων αλλά κυρίως ως προς την ένταση τους με σαφή επιδείνωση των αρχικών διαπιστώσεων. Μάλιστα, η οικονομική ύφεση έχει οδηγήσει σε μία ομογενοποίηση των διαπιστώσεων αυτών για τις περιφέρειες της ΧΕ ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ.

Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι οι μεταβολές στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας, οι οποίες αναπόφευκτα επηρέασαν και την ΧΕ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ οδήγησαν σε μία ανακατεύθυνση της στρατηγικής με γνώμονα την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης. Προς αυτή την κατεύθυνση μέχρι σήμερα έχει γίνει μια αναθεώρηση του των ΕΠ του ΕΣΠΑ που αφορούσε την τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων των εγκεκριμένων ΕΠ και την αύξηση του ποσοστού της Κοινοτικής Συνδρομής στο 85% ώστε να εξοικονομηθούν πολύτιμοι και εν ανεπάρκεια λόγω της κρίσης, εθνικοί πόροι. Η τροποποίηση των χρηματοδοτικών πινάκων κατά το πρώτο αυτό στάδιο αναθεώρησης δεν επέφερε αλλαγές στη δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Σε ένα δεύτερο στάδιο, στη παρούσα φάση επιχειρείται μία αναθεώρηση των ΕΠ του ΕΣΠΑ. Η αναθεώρηση του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ γίνεται με γνώμονα την ενίσχυση νέων αναπτυξιακών δράσεων με αιχμή τις δράσεις επιχειρηματικότητας, την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διογκούμενη ανεργία και την κάλυψη των υπερδεσμεύσεων που έχουν προκύψει σε άξονες που συνδέονται άμεσα με την αντιμετώπιση της κρίσης.

Αξιολόγηση της συνεχιζόμενης επικαιρότητας της ανάλυσης SWOT

Αναφορικά με την εγκυρότητα της ανάλυσης SWOT σε σχέση με τις ισχύουσες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες στη Χωρική Ενότητα του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, οι διαπιστώσεις που συνδέονται άμεσα με τις μακροοικονομικές εξελίξεις στη χώρα έχει διαφοροποιηθεί όχι τόσο ως προς το περιεχόμενο των διαπιστώσεων αλλά κυρίως ως προς την ένταση τους με σαφή επιδείνωση των αρχικών διαπιστώσεων. Μάλιστα, η οικονομική ύφεση έχει οδηγήσει σε μία ομογενοποίηση των διαπιστώσεων αυτών για τις περιφέρειες της ΧΕ ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ.

Συνοπτικά, στο φάσμα των περιορισμών και δυνατοτήτων, αναγνωρίζονται πλέον ως προφανείς αδυναμίες η τρέχουσα και μάλιστα διατηρούμενη για τέταρτο έτος οικονομική ύφεση και οι επιπτώσεις της στους οικονομικούς και κοινωνικούς περιφερειακούς δείκτες ευημερίας.

Ως εν γένει αδυναμίες της ΧΕ εξακολουθούν να είναι το χαμηλό επιχειρηματικό πνεύμα, το οποίο επιβαρύνεται περαιτέρω με μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων να κλείνουν, η χαμηλή παραγωγικότητα, όπως αυτή εκφράζεται από την παραγόμενη ΑΠΑ ανά τομέα, οι ελλείψεις σε βασικές τεχνικές κυρίως υποδομές, καθώς και η έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού. Τα διαρθρωτικά προβλήματα της αγοράς εργασίας εξακολουθούν να υφίστανται, όμως διαπιστώνεται ότι υπάρχει επιδείνωση της ανεργίας ανεξαρτήτως δημογραφικών χαρακτηριστικών των ανέργων και εποχιακά αυξημένη ανεργία στα Ιόνια Νήσια, λόγω της ενασχόλησης με τον τουρισμό.

Ως σχετικές απειλές αναγνωρίζονται η περαιτέρω διατήρηση της οικονομικής κρίσης που θα συμπίεσει περαιτέρω τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στο δημόσιο τομέα της οικονομίας, ενώ ως υπαρκτή απειλή αναγνωρίζεται η συρρίκνωση βασικών κλάδων της τοπικής οικονομίας, στον οποίο απασχολείται σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού, ο υψηλός και αυξανόμενος δείκτης γήρανσης, αλλά και εντεινόμενος ανταγωνισμός σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο.

Παρά τους εν λόγω περιορισμούς, η ΧΕ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ εξακολουθεί να διαθέτει τα πλεονεκτήματα της γεωγραφικής θέσης / άμεσης γειτνίασης με την Αθήνα, του ικανού μεγέθους πληθυσμού με πλήθος αστικών κέντρων, του ικανού σε μέγεθος εργατικού δυναμικού και των αξιολογών πολιτιστικών πόρων. Κατεξοχήν ευκαιρία – ζητούμενο στο σημερινό περιβάλλον είναι η μεγέθυνση των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων, καθώς και η προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων με την εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων σε τομείς αιχμής και συγκριτικής υπεροχής, για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Τέλος, μια από τις σημαντικότερες ευκαιρίες είναι η άμεση και αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013.

Αξιολόγηση της συνέπειας της στρατηγικής της χωρικής ενότητας του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ.

Η στρατηγική του ΠΕΠ χαρακτηρίζεται από ικανοποιητική λογική και προγραμματική συνέχεια από το ανώτερο έως το κατώτερο επίπεδο στοχοθεσίας. Ειδικότερα, οι Γενικοί Στόχοι (ΑΠ) του ΠΕΠ απορρέουν ομαλά και εντάσσονται πλήρως στην λογική του Γενικού Αναπτυξιακού Στόχου και εξειδικεύονται με την σειρά τους εξ ίσου ομαλά από τους ειδικούς στόχους που έχουν τεθεί σε επίπεδο ΑΠ. Οι Ειδικό Στόχοι σε επίπεδο ΑΠ είναι συμβατοί με τους Γενικούς Στόχους, ενώ οι προβλεπόμενες Κατηγορίες Πράξεων/δράσεις όπως κατηγοριοποιούνται σε Θεματικές Προτεραιότητες είναι συμβατές με τους ειδικούς στόχους του ΠΕΠ. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τη διαπίστωση ότι το σύνολο των ΘΠ, έργα των οποίων υλοποιούνται στα πλαίσια του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ (με εξαίρεση τους ΚΘΠ 85 και 86 του ΑΠ της Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής) υποστηρίζουν τουλάχιστον μία από τις διαπιστωμένες ανάγκες της ΧΕ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, διασφαλίζουν τη συνέπεια των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων σε σχέση με τις ανάγκες που έχουν διαμορφωθεί. Οι σημαντικότερες ανάγκες της ΧΕ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ εστιάζονται κατά σειρά προτεραιότητας στη βελτίωση της προσβασιμότητας στην εργασία, στη στοχευμένη στήριξη επενδύσεων σε επιχειρήσεις, στην ενίσχυση υποδομών και υπηρεσιών προσπελασιμότητας, στην ενίσχυση των

τουριστικών υποδομών μεγάλης κλίμακας και την Ορθολογική διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων κ.α.

Με εξαίρεση τις ανάγκες για την υποστήριξη των νέων μορφών αγροτικής παραγωγής και την ενίσχυση των υποδομών εναλλακτικών μορφών ενέργειας, οι οποίες ταξινομούνται χαμηλά σε επίπεδο προτεραιότητας, όλες οι άλλες διαπιστωμένες ανάγκες που προκύπτουν από την ανάλυση SWOT (αδυναμίες / απειλές) αντιμετωπίζονται από τουλάχιστον μία Θεματική Προτεραιότητα. Αντίστοιχα, κάθε Θεματική Προτεραιότητα του Προγράμματος εξυπηρετεί κατ' ελάχιστον 1 από τις 23 διαπιστωμένες ανάγκες, ενώ 5 από τις 30 θεματικές προτεραιότητες αντιμετωπίζουν παραπάνω από μία ανάγκες. Όσον αφορά την ένταση των εντοπιζόμενων συναφειών, το σύνολο των δράσεων των θεματικών προτεραιοτήτων παρουσιάζει συνάφεια υψηλής ή μέσης έντασης με τις διαπιστωμένες ανάγκες.

Τέλος, από την αξιολόγηση του βαθμού συνέργειας και συμπληρωματικότητας του προγραμματικού σχεδιασμού με τον προγραμματικό σχεδιασμό άλλων ΕΠ προκύπτει ότι οι ΑΠ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ έχουν άμεση συνέργεια ή/και συμπληρωματικότητα με τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠΑ ΕΠ «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΕΠΠΕΡΑΑ), «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» (ΕΠΕΠ), «Ψηφιακή Σύγκλιση» (ΕΠΨΣ), και «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΕ) και έμμεση με τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

Αξιολόγηση της συνεισφοράς των παρεμβάσεων του ΠΕΠ στις εθνικές και στις κοινοτικές πολιτικές.

Με εξαίρεση τη Θεματική Προτεραιότητα «Θεσμικό Περιβάλλον», το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλει έμμεσα ή άμεσα στην εφαρμογή της στρατηγικής του ΕΣΠΑ, όπως αυτή εκφράζεται από τις Θεματικές Προτεραιότητες του. Ειδικότερα, σε ότι αφορά τους επιμέρους Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ, όλες οι ΘΠ (με εξαίρεση τους ΚΘΠ 85 και 86 της Τεχνικής Υποστήριξης Εφαρμογής) των παρεμβάσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλουν στην επίτευξη 9 από τους 17 Γενικούς Στόχους του ΕΣΠΑ.

Επίσης, όλες οι ΘΠ στους οποίους εντάσσονται οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, εμφανίζουν κάποιο βαθμό συνάφειας με όλες τις Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΕ για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013, και ειδικότερα με 7 από τους 17 Στόχους των ΣΚΓΣ.

Τέλος, οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ εμφανίζουν συνάφεια με 3 από τους 5 Θεματικούς Τομείς του ΕΠΜ 2011-14, ενώ 12 από τις συνολικά 30 ΘΠ που εξειδικεύονται στο ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ υποστηρίζουν κάποιον στόχο του ΕΠΜ.

Αξιολόγηση του συστήματος ποιοτικών και ποσοτικών στόχων

Το σύστημα δεικτών, όπως είχε αποτυπωθεί προγραμματικά με τους δείκτες ανά ΑΠ και τους δείκτες Κορμού, επιτρέπει να δίδεται ακριβής και επίκαιρη εικόνα κυρίως ως προς τις εκροές από την υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, αλλά υστερεί στο να δίνεται ακριβής και επίκαιρη εικόνα ως προς τα αποτελέσματα και τις

επιπτώσεις των παρεμβάσεων αυτών. Προς τούτο απαιτούνται συγκεκριμένες ενέργειες που θα ενισχύσουν περαιτέρω το σύστημα δεικτών ως προς τη μέτρηση των εκροών, και ενέργειες που βελτιώσουν αισθητά την μέτρηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων. Σημαντική διαπίστωση ως προς την ορθότητα του συστήματος δεικτών είναι ότι στη βάση της πορείας υλοποίησης των έργων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, εντοπίζονται σφάλματα στους αρχικά ποσοτικοποιημένους στόχους, τα οποία είναι κρίσιμα για την εξέλιξη της υλοποίησης του Προγράμματος, οπότε και απαιτείται η αναθεώρηση τους. Επίσης, εντοπίζονται δείκτες οι οποίοι δεν αντιστοιχίζουν με κάποιο εκ των ενταγμένων έργων, οπότε είναι ιδιαίτερα επισφαλείς, ενώ δεν συμβάλλουν και στη επαρκή παρακολούθηση των στόχων του Προγράμματος. Επίσης είναι σημαντικό να προβλεφθούν και δείκτες επιπτώσεων με έμφαση στην μέτρηση της επίπτωσης του Προγράμματος στη δημιουργία θέσεων εργασίας με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων.

Οι βασικές μέθοδοι συγκέντρωσης των δεδομένων υλοποίησης των υλοποιούμενων παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ περιλαμβάνουν: α) τη συγκέντρωση δεδομένων για την παρακολούθηση των δημοσίων έργων, τα οποία υλοποιούνται από τις ΕΔΑ, όπου και ακολουθούνται οι διαδικασίες που προσδιορίζονται από τις διατάξεις εφαρμογής του ΕΣΠΑ και των ΕΠ της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου και η ενημέρωση και διαχείριση του ΟΠΣ και β) τη συγκέντρωση δεδομένων για την παρακολούθηση των έργων κρατικών ενισχύσεων. Και στις δύο μεθόδους διαπιστώνονται προβλήματα καταχώρησης των απαραίτητων δεδομένων που θέτουν υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία και την χρησιμότητα των δεδομένων.

Ανεξάρτητα από τις αδυναμίες του συστήματος δεικτών σε ότι αφορά τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων, την αξιοπιστία των συστημάτων συγκέντρωσης των δεδομένων και την ορθότητα των τιμών στόχου, στο υφιστάμενο σύστημα δεικτών διαπιστώνεται υψηλός βαθμός επάρκειας κάλυψης των αναγκών, που έχουν επισημανθεί από την επανεξέταση της SWOT Analysis. Οι ανάγκες αυτές συνδέονται και με τους ειδικούς στόχους και τις ΘΠ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ, οπότε και επαληθεύεται η καταλληλότητα των ποσοτικών στόχων σε σχέση με την επίτευξη των ποιοτικών στόχων.

Επίσης, με το υφιστάμενο σύστημα δεικτών τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, με δείκτες που καλύπτουν το σύνολο των ΘΠ των ΑΠ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ. Η κάλυψη είναι μεγαλύτερη με τον συνυπολογισμό των δεικτών Κορμού, καθώς στους ΑΠ 7, 8 και 9 οι δείκτες των ΑΠ καλύπτουν ένα μέρος μόνο των ΘΠ, αν και σε αυτή την περίπτωση καλύπτονται οι ΘΠ με τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα.

Από την διεξοδική ανάλυση του υφιστάμενου συστήματος δεικτών προκύπτει ότι οι στόχοι των ενταγμένων έργων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλουν στην αύξηση των τιμών στόχου των δεικτών του ΕΣΠΑ «Αριθμός επιχειρήσεων που θα ενισχυθούν από τα προγράμματα», «Αριθμός νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την ενίσχυση των επιχειρήσεων» και «Ποσοστό τουριστικών κλινών που εκσυγχρονίζονται», αλλά και στη μείωση των τιμών στόχου των δεικτών «Ποσοστό ισοδύναμου πληθυσμού εξυπηρετείται από Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ)» και «Ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από ΧΥΤΑ/ΣΜΑ»

Τέλος, με βάση τα ισχύοντα χρηματοδοτικά στοιχεία του Προγράμματος, η απασχόληση που δημιουργείται κατά την διάρκεια υλοποίησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ εκτιμάται σε 4.346 ισοδύναμα ανθρωποέτη απασχόλησης 12μηνιαίας διάρκειας μέχρι τις 30/6/2012., ενώ η απασχόληση που θα έχει δημιουργηθεί μέχρι το τέλος υλοποίησης του ΠΕΠ, με βάση μια υπόθεση εργασίας ότι το πρόγραμμα θα έχει απορροφήσει το σύνολο της σήμερα προβλεπόμενης συνολικής δημόσιας δαπάνης του, εκτιμάται στα 12.088 ανθρωποέτη. Οι μόνιμες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης που θα απαιτηθούν/δημιουργηθούν για τη λειτουργία των δράσεων/έργων του Προγράμματος, μετά τη φάση της ολοκλήρωσής του, ανέρχονται σε 2.666 (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης).

Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας υλοποίησης του ΠΕΠ

Ο βαθμός φυσικής υλοποίησης των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, όπως αξιολογείται από την επίτευξη των στόχων των δεικτών ανά έργο, θεωρείται σχετικά ικανοποιητικός, ενώ διαφέρει μεταξύ των ΘΠ και των ΑΠ, με τους ΑΠ4,5 και 6 να εμφανίζουν τις καλύτερες επιδόσεις. Σε άμεση συνάρτηση με τα παραπάνω ο δείκτης αποτελεσματικότητας υπολογίζεται σε 0,36 (36% σταθμισμένη υλοποίηση του συνολικού φυσικού αντικείμενου του Προγράμματος, τιμή που θα πρέπει να θεωρείται ως οριακά ικανοποιητική για το χρονικό σημείο αναφοράς, με δεδομένο τον χρόνο θεσμικής και οργανωτικής προετοιμασίας που απαιτείται για την ενεργοποίηση ορισμένων ΘΠ, ιδίως με τις αυξημένες κανονιστικές και διαχειριστικές απαιτήσεις του ΕΣΠΑ.

Στο επίπεδο της οικονομικής ολοκλήρωσης σημειώνεται ότι έχουν ενταχθεί 4521 πράξεις (οι 4108 αφορούσαν ΜΜΕ που επιδοτήθηκαν) συνολικού προϋπολογισμού συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 1.314.976.545€. Οι συνολικές δηλωθείσες δαπάνες ανέρχονταν στο ποσό των 370.945.126€, ποσοστό 34,5% της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος, τιμή η οποία χαρακτηρίζεται ως σχετικά ικανοποιητική. Ως προς τον πραγματικό ρυθμό απορρόφησης (απορρόφηση επί των εντάξεων) εκείνων των παρεμβάσεων που ήδη υλοποιούνται το ποσοστό απορρόφησης ανέρχεται στο 28,2%. Η ενεργοποίηση του Προγράμματος ανέρχεται στο 55,9% με τις νομικές δεσμεύσεις να ανέρχονται σε 601.562.680€ συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης.

Στην σχετικά ικανοποιητική εικόνα του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ ως προς το κριτήριο της απορρόφησης ιδιαίτερα θετική συμβολή είχε ο Άξονας Προτεραιότητας 4, 5 και 6 (Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα), εκ των οποίων ο ΑΠ4 και 5 έχουν καλύψει το 100% της προβλεπόμενης προγραμματικής δημόσιας δαπάνης.

Σε άμεση συνάρτηση με την οικονομική και φυσική υλοποίηση τους Προγράμματος ο δείκτης αποδοτικότητας του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ προκύπτει ίσος με 1,06, τιμή ικανοποιητική, η οποία όμως στο παρόν, ενδιάμεσο στάδιο υλοποίησης του Προγράμματος, δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή και αξιόπιστα αξιολογικά συμπεράσματα, καθώς προς το παρόν επηρεάζεται συστηματικά από την μη ύπαρξη αξιόπιστων στοιχείων

υλοποίησης φυσικού αντικειμένου και κατ' επέκταση την χρησιμοποίηση του ισοδυναμίου υλοποίησης.

Σε ότι αφορά τις χρηματοδοτικές δεσμεύσεις το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ έχει ήδη καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης που προκύπτει από την εφαρμογή του κανόνα «Κανόνας $n+3/n+2$ » για το 2012. Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφηση σύμφωνα με τον Κανόνα $n+2$ για το 2012 (τροπ. Καν.1083/06) ανέρχεται σε 294.294.977€ Κοινοτικής Συμμετοχής, ενώ η πιστοποιημένες δαπάνες μέχρι 30/6/2012 ανέρχονται σε 315.303.357€ Κοινοτικής Συμμετοχής. Σημειώνεται ότι η τελική έκβαση των δαπανών για το τρέχον αλλά και για το επόμενο έτος θα επηρεαστεί από την επικείμενη αναθεώρηση του ΠΕΠ, καθότι η μετακίνηση έργων (και των δαπανών τους) σε άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα, καθώς και η ένταξη νέων έργων με διαφορετικές, κατά περίπτωση, δυνατότητες ταχείας υλοποίησης και απορρόφησης θα διαφοροποιήσουν τα σημερινά δεδομένα.

Τέλος, σε ότι αφορά στις απαιτήσεις που προκύπτουν από το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής για το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ ανέρχονται στα 165 εκ. ευρώ Κοινοτικής Συνδρομής για το 2012. Για το 2013 η απαίτηση αυτή ανέρχεται σε 185,3 εκ. ευρώ (ΕΤΠΑ). Η επίτευξη του μνημονιακού στόχου για το 2012 εξαρτάται άμεσα από την δυνατότητα κάλυψης των υπερδεσμεύσεων που έχουν προκύψει στον ΑΠ 4,5 και 6 στο πλαίσιο ενός αναθεωρημένου ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ. Σε μία τέτοια περίπτωση και λαμβανομένου υπόψη ότι τα έργα κρατικής ενίσχυσης εμφανίζουν υψηλά ποσοστά απορρόφησης εκτιμάται ότι ο στόχος του Μνημονίου θα υπερκαλυφθεί. Αντίστοιχη εκτιμάται ότι θα είναι και η εικόνα για το 2013. Προς τούτο κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση των αξόνων της επιχειρηματικότητας (ΑΠ 4,5 και 6). Σημειώνεται ότι μέχρι 30/6/12 είχαν πιστοποιηθεί δαπάνες 158 εκ.ευρώ (ΔΔ) με τον στόχο να ανέρχεται στα 173,6 εκ.ευρώ (ΔΔ).

Σε κάθε περίπτωση η οποιαδήποτε εκτίμηση αυτή την στιγμή για την δυνατότητα επίτευξης των στόχων του Μνημονίου είναι παραπλανητική. Το ζήτημα αυτό θα είναι δυνατόν να προσεγγιστεί πιο αξιόπιστα σε επόμενα στάδια του αξιολογικού έργου και, ιδίως, όταν θα έχουν πλέον οριστικοποιηθεί βασικές παράμετροι της αναθεώρησης του ΠΕΠ που ακόμα παραμένουν σε εκκρεμότητα. Η σημασία της επερχόμενης αναθεώρησης του ΠΕΠ για την δυνατότητα επίτευξης των στόχων του Μνημονίου τα δύο επόμενα έτη αναδεικνύει την ανάγκη οι όποιες μεταβολές αποφασιστούν στην χρηματοδοτική δομή και το περιεχόμενο του ΠΕΠ στο πλαίσιο της αναθεώρησης να λαμβάνουν υπόψη και να είναι συμβατές και με αυτόν τον παράγοντα.

Αξιολόγηση των μηχανισμών παρακολούθησης, διαχείρισης, ελέγχου και αξιολόγησης των παρεμβάσεων

Στο σύστημα διαχείρισης που εφαρμόζεται κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, τόσο στο επίπεδο του ΕΣΠΑ συνολικά, όσο και στο επίπεδο του ΠΕΠ, διαφαίνονται ορισμένες βασικές διαφοροποιήσεις που έχουν επέλθει κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο σε σχέση με προηγούμενες. Η δημιουργία μίας κεντρικής διαχειριστικής αρχής η οποία έχει την ευθύνη της υλοποίησης όλων των ΠΕΠ της προγραμματικής περιόδου, η δημιουργία των πέντε Χωρικών Ενοτήτων της χώρας με την σύμπτυξη όμορων γεωγραφικά περιφερειών σε αυτές, ο ιδιαίτερα μεγάλος

αριθμός εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση του Προγράμματος, αποτελούν βασικά στοιχεία τα οποία αντανακλώνται στο σύστημα διαχείρισης του προγράμματος.

Βασικό χαρακτηριστικό της διαδικασίας υλοποίησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ είναι ο σύνθετος χαρακτήρας του συστήματος διαχείρισης και υλοποίησης. Η μέχρι σήμερα υλοποίηση του ΠΕΠ αναδεικνύει επίσης ορισμένες περιπτώσεις, όπου οι διαδικασίες συντονισμού αποτέλεσαν αιτία να εμφανιστούν καθυστερήσεις κατά την υλοποίηση παρεμβάσεων, είτε λόγω καθυστέρησης στην ίδια την διαδικασία, είτε λόγω καθυστέρησης όσον αφορά την εξειδίκευση και οριστικοποίηση εθνικών πολιτικών σε κάποιους τομείς. Η λειτουργία των διαδικασιών συντονισμού και οι επιπτώσεις τυχόν καθυστερήσεων που σημειώθηκαν στην έγκαιρη υλοποίηση και την αποτελεσματικότητα του ΠΕΠ αποτελούν επίσης διακριτό στοιχείο της αξιολόγησης της επάρκειας και καταλληλότητας του συστήματος διαχείρισης, υλοποίησης και παρακολούθησης. Σε κάθε περίπτωση το πλαίσιο διαχείρισης και εφαρμογής του Προγράμματος θεωρείται ότι συμβάλλει προς την επίτευξη της αναπτυξιακής του στρατηγικής.

Το πλαίσιο διαχείρισης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικό βαθμό σαφήνειας, επάρκειας, καταλληλότητας και αποτελεσματικότητας, καθώς και ικανοποιητικό βαθμό ποιότητας των ρυθμίσεων υλοποίησης, παρακολούθησης, και ελέγχου. Ειδικότερα:

Σαφήνεια Αρμοδιοτήτων – Θεσμικό πλαίσιο: Το υφιστάμενο σύστημα διοίκησης, διαχείρισης και παρακολούθησης του ΠΕΠ λειτουργεί με σαφώς οριοθετημένες αρμοδιότητες και διακριτούς ρόλους των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν σε αυτό. Στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο διαπιστώνονται διαδικασίες που παρεμποδίζουν μερικώς την ομαλή υλοποίηση του ΠΕΠ.

Επίσης, διαπιστώνονται θεσμικά και διοικητικά κενά σε ότι αφορά το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ που εστιάζονται στο επίπεδο οργάνωσης των δικαιούχων όσον αφορά την ανταπόκριση τους στις απαιτήσεις του πλαισίου διαχείρισης του ΕΣΠΑ.

Επάρκεια – Προσαρμογή των μηχανισμών υλοποίησης: Οι μηχανισμοί εφαρμογής, με τη μορφή που έχουν λάβει βάσει του ισχύοντος Συστήματος Διαχείρισης, αξιολογούνται ως μερικώς επαρκείς για τις απαιτήσεις διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ. Η έως τώρα γενική επίδοση των μηχανισμών εφαρμογής (σχεδιασμού, παρακολούθησης, ελέγχου) στις απαιτήσεις οικονομικής και χρονικής αποτελεσματικότητας της παρούσας προγραμματικής περιόδου αξιολογείται ως μέτρια, ενώ υπάρχουν και αξιολογικές καταγραφές χαμηλής τους επίδοσης. Η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών υλοποίησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ μπορεί να επιτευχθεί μέσω της απλοποίησης των διαδικασιών και της ουσιαστικά αποκεντρωμένης διαχείρισης του.

Λήψη αποφάσεων: Η ταχύτητα και η ποιότητα των διαδικασιών λήψης αποφάσεων στους επιμέρους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση, την διαχείριση και την παρακολούθηση των παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ αξιολογείται από μέτρια έως υψηλή. Σχετικά χαμηλή έως μέτρια αξιολογείται η ταχύτητα των διαδικασιών λήψης αποφάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης. Οι ισχύουσες διοικητικές διαδικασίες,

από την αίτηση για ένταξη ενός έργου έως την αποπληρωμή του, επιτρέπουν μερικώς την ένταξη και υλοποίηση εκείνων των έργων που συμβάλλουν περισσότερο στην επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ.

Αποκλίσεις κατά την υλοποίηση του ΠΕΠ: Ο πλέον διαδεδομένος τρόπος παρακολούθησης των αποκλίσεων αναφέρεται στην αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων των ποσοτικοποιημένων δεικτών του Προγράμματος.

Σε ότι αφορά τους κινδύνους να μην επιτευχθούν κάποιοι από τους ποσοτικούς ή ποιοτικούς στόχους του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ αυτοί εστιάζονται στην επίτευξη των στόχων $n+2$ και $n+3$ για το 2013 που αποδεικνύονται πολύ δύσκολοι στην επίτευξη τους. Το Πρόγραμμα στην παρούσα φάση βρίσκεται σε χαμηλό ποσοστό Νομικών Δεσμεύσεων, οπότε εκτιμάται αδυναμία να παραχθούν πληρωμές κατά το 2013 που να καλύπτουν τους στόχους $n+2$ και $n+3$. Απαιτείται άμεσα η “συμβασιοποίηση” όλων των ενταγμένων έργων. Επίσης εκφράζονται φόβοι για μη επίτευξη των ποσοτικών στόχων συγκεκριμένων παρεμβάσεων.

Η ενδεχόμενη μη επίτευξη στόχων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ εκτιμάται ότι θα οφείλεται κατά κύριο λόγο στις αστοχίες ή εσφαλμένες εκτιμήσεις κατά τον αρχικό προγραμματισμό και στην ανεπαρκή ωριμότητα έργων.

Συνεργασία – Συντονισμός: Από την μέχρι τώρα πορεία υλοποίησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ έχουν διαπιστωθεί ορισμένα προβλήματα συνεννόησης / συντονισμού με την Κεντρική Διοίκηση (Υπουργεία).

Ο συντονισμός μεταξύ των Εθνικών και Περιφερειακών / Τοπικών αρχών που εμπλέκονται στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΠΕΠ δεν κρίνεται αποτελεσματικός. Το πρόβλημα πηγάζει από το γεγονός ότι η κεντρική διοίκηση δεν εξειδικεύει το σχεδιασμό της σε περιφερειακό επίπεδο ως απόρροια διοικητικών και θεσμικών κενών. Επίσης, υπάρχει πρόβλημα συναντίληψης του πεδίου υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Τέλος, ο συντονισμός του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ με τα λοιπά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-13 αξιολογείται από μέτριος έως ικανοποιητικός.

Τεχνική Βοήθεια: Έχουν αξιοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό οι δυνατότητες της Τεχνικής Βοήθειας του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ για την αποτελεσματική παροχή ενημέρωσης και για την κινητοποίηση δυναμικών Δικαιούχων

Καταλληλότητα του συστήματος επιλογής πράξεων: Οι προκηρύξεις του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ περιλαμβάνουν δύο ομάδες κριτηρίων, τα κριτήρια αξιολόγησης πράξης και τα κριτήρια αξιολόγησης της πληρότητας των υποβαλλόμενων προτάσεων, ενώ εξειδικεύονται ανάλογα με την κατηγορία των πράξεων που προκηρύσσονται. Η λειτουργία των διαδικασιών αξιολόγησης πράξεων με βάση το σύστημα των εξειδικευμένων κριτηρίων επιλογής πράξεων κρίνεται από μέτρια ως πολύ ικανοποιητική, ενώ γενικά δεν εντοπίζονται περιπτώσεις παρεμβάσεων όπου κρίνεται ότι απαιτείται τροποποίηση των σήμερα υφιστάμενων κριτηρίων επιλογής πράξεων.

Διαχειριστική επάρκεια Δικαιούχων: Από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση του ΠΕΠ αναδεικνύει κάποια προβλήματα που συνδέονται με τους δικαιούχους του προγράμματος, όπως οι καθυστερήσεις στην προετοιμασία – ωρίμανση έργων, η

περιορισμένη εμπειρία ορισμένων δικαιούχων στην διαχείριση έργων με βάση τις διαδικασίες που προβλέπονται για συγχρηματοδοτούμενα έργα και οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων από ορισμένου δικαιούχους, η ακόμα και μη υλοποίηση του έργου μετά την ένταξή του. Διακριτή περίπτωση δικαιούχων είναι αυτή σε ορισμένες κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων, όπου τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά την υλοποίηση συνδέονται κυρίως με χρηματοοικονομικά προβλήματα των φορέων υλοποίησης, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης. Από την ανάλυση των απόψεων των φορέων διαχείρισης του Προγράμματος μεταξύ άλλων προκύπτει ότι διαπιστώνονται συστηματικές καθυστερήσεις σε συγκεκριμένα έργα / κατηγορίες έργων οι οποίες είναι αποτέλεσμα αδυναμιών των Δικαιούχων.

Εταιρική σχέση: Η διασφάλιση της εταιρικής σχέσης σε όλα τα επίπεδα υλοποίησης του ΠΕΠ αντανakλάται από τα μέτρα που έχουν ληφθεί όπως είναι η εφαρμογή διαδικασιών διαβούλευσης σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού, και η εκπροσώπηση των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, των αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων στη σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΕΠ, όπου αντιπροσωπεύονται όλοι οι σχετικοί με τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος φορείς. Η συμβολή και η προστιθέμενη αξία της εταιρικής σχέσης στην ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών υλοποίησης και παρακολούθησης του ΠΕΠ αξιολογείται από τους φορείς διαχείρισης του Προγράμματος ως μέτρια, ενώ η αντιπροσωπευτικότητα, με βάση την εταιρική σχέση, της σύνθεσης της Επιτροπής Παρακολούθησης αξιολογείται ως ικανοποιητική.

Συμβατότητα με τις Κοινοτικές πολιτικές: Η διασφάλιση της συμβατότητας της υλοποίησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ με τις Κοινοτικές πολιτικές αξιολογείται ως μέτρια. Η μέτρια αξιολόγηση δεν συνδέεται τόσο με την μη ύπαρξη σχετικής πρόνοιας για τις κοινοτικές πολιτικές στην εξειδίκευση των κριτηρίων επιλογής (καθώς υπάρχει η σχετική πρόνοια) αλλά στο βαθμό στον οποίο η υλοποίηση των οριζόντιων πολιτικών στους τομείς του περιβάλλοντος, των ίσων ευκαιριών και της μη διάκρισης παρακολουθείται συστηματικά μέσω του συστήματος παρακολούθησης του ΠΕΠ. Εντοπίζονται αδυναμίες εξειδίκευσης κατάλληλων δεικτών παρακολούθησης των πολιτικών, παρακολούθησης της εξέλιξης των δεικτών μέσω των εξαμηνιαίων εκθέσεων παρακολούθησης και επίτευξης των ποσοτικών στόχων που τίθενται μέσα από τους δείκτες αυτούς.

Επάρκεια και καταλληλότητα του συστήματος ελέγχου: Η επάρκεια και η καταλληλότητα του συστήματος ελέγχου είναι συνάρτηση διαφόρων παραγόντων. Η επάρκεια και η καταλληλότητα των μηχανισμών και των διαδικασιών ελέγχου των παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ αξιολογείται από τους φορείς διαχείρισης του Προγράμματος ως μέτρια. Αντίστοιχα μέτρια αξιολογείται και η επάρκεια και η ετοιμότητα των Δικαιούχων / Φορέων Υλοποίησης ως προς την πλήρη τεκμηρίωση της ορθής υλοποίησης των έργων σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Επάρκεια και καταλληλότητα του συστήματος αξιολόγησης: Η επάρκεια και η καταλληλότητα των προβλεπόμενων μηχανισμών και διαδικασιών αξιολόγησης του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ αξιολογείται από τους φορείς διαχείρισης του Προγράμματος από μέτρια

έως ικανοποιητική με την βασική αδυναμία να εντοπίζεται στην ανάγκη για θεματικές αξιολογήσεις στους τομείς των ΜΜΕ, Περιβάλλοντος, και συγκοινωνιακών έργων.

Ειδικά αξιολογικά ερωτήματα

Το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλει έμμεσα ή άμεσα στις προτεραιότητες της πράσινης ανάπτυξης που έχουν τεθεί σε εθνικό επίπεδο και αφορούν στους τομείς: α) Κλίμα και Ενέργεια, β) Αναδιάρθρωση στους παραγωγικούς τομείς και γ) Εξοικονόμηση των φυσικών πόρων – Πράσινες Υποδομές. Ειδικότερα, οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ:

- έχουν άμεση επίπτωση στην εθνική προτεραιότητα της πράσινης ανάπτυξης για αναδιάρθρωση στους παραγωγικούς τομείς μέσω των δράσεων που έχουν ενταχθεί στις ΘΠ 8 και 57 των ΑΠ 4,5,6 και ΑΠ 7,8,9.
- έχουν άμεση επίπτωση στην εθνική προτεραιότητα της πράσινης ανάπτυξης για Εξοικονόμηση των φυσικών πόρων και τις Πράσινες Υποδομές μέσω των δράσεων που έχουν ενταχθεί στις ΘΠ 44,45,46,54 και 61 των ΑΠ 7,8,9.
- έχουν έμμεσα επίπτωση στην εθνική προτεραιότητα της πράσινης ανάπτυξης για βελτίωση του κλίματος και εξοικονόμηση της ενέργειας μέσω των δράσεων που έχουν ενταχθεί στις ΘΠ 22,23 και 30 των ΑΠ 1,2 και 3.

Επιπρόσθετα, το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλει έμμεσα ή άμεσα στην οριζόντια εφαρμογή και συμμόρφωση με τις αρχές α) της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, β) της μη διάκρισης (εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού) και γ) της προσβασιμότητας των Ατόμων με αναπηρία (Άρθρο 16 Καν. 1083/2006). Ειδικότερα:

- Στο τομέα των ευρύτερων πολιτικών στις κρατικές ενισχύσεις που παρέχονται μέσω της υλοποίησης των ΑΠ 4, 5 και 6 (Επιχειρηματικότητα και Ψηφιακή Σύγκλιση των Περιφερειών της Χωρικής Ενότητας του ΠΕΠ), η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή (ΕΥΔ-ΕΠΑΕ) λαμβάνει υπόψη τις παραπάνω αρχές, κυρίως μέσω της πρόβλεψης στις ενδεικτικές κατηγορίες πράξεων, δράσεων προώθησης της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού με περιορισμένη επιχειρηματικότητα και των Οδηγών Εφαρμογής των πράξεων ενισχύσεων που εγκρίνει η ΕΥΔ-ΕΠΑΕ.
- Στο επίπεδο συγκεκριμένων παρεμβάσεων στις ΘΠ 75 και 79 εντοπίζονται 4 έργα τα οποία συμβάλλουν στη οριζόντια εφαρμογή και συμμόρφωση με τις αρχές της προσβασιμότητας των Ατόμων με αναπηρία.

Η συμβολή του συνόλου των παρεμβάσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ στις Περιφέρειες της χωρικής ενότητας του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ ανέρχεται σε 4.723.090.563€ συνολικής συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης. Η μεγαλύτερη συμβολή επέρχεται από τις εισροές πόρων από το ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας», το ΕΠ «Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη» και το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» με έργα κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τις Περιφέρειες της ΧΕ του ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ.

Τέλος, το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλει άμεσα στην χωρική προτεραιότητα – στόχο για «Βιώσιμη αστική ανάπτυξη» μέσω της υλοποίησης δράσεων της ΘΠ61 «Ολοκληρωμένα σχέδια για την αστική και αγροτική αναγέννηση» των Αξόνων Προτεραιότητας «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής». Οι δράσεις που υλοποιούνται αφορούν Ολοκληρωμένες αστικές αναπλάσεις ευρείας κλίμακας, καθώς και δράσεις που σχετίζονται με τη σύσταση του Ταμείου Χαρτοφυλακίου JESSICA. Λόγω του μεγάλου εύρους της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το ΠΕΠ ΔΕΠΙΝ συμβάλλει έμμεσα στο στόχο για «Βιώσιμη αστική ανάπτυξη» με την υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων των ΑΠ7,8 και 9 και σε μικρότερο βαθμό με παρεμβάσεις οδικών υποδομών των ΑΠ1,2 και 3.

B. Executive Summary

Changes in the socioeconomic situation and trends - Impact on the objectives and strategy

During the period of planning of the Operational Programmes, the Greek economy was characterized by high economic growth rates, which on average were higher than the corresponding rate in the EU-15 and more generally by a positive economic outlook. High growth rates were accompanied by:

- significant improvement in per capita GDP in purchasing power, which however fell short of the European average EU-15, with signs of convergence,
- gradual reduction of the general government deficit, reflecting signs of recovery of the Greek economy and convergence with other European countries,
- increase (even if limited) of employment with unemployment being a major problem in the Greek economy, especially for certain population groups such as women, elderly and young people,
- improving labor productivity, but which however remained at a lower level than in the EU-15, but also
- maintenance and increase of the structural problems of the Greek economy such as the chronic deficit of the external sector due to the deterioration in competitiveness.

In contrast, during the current period of the revision of OPs, the Greek economy is facing a deep crisis, characterized by the very large fiscal deficit, huge debt and the continued erosion of its competitive position. These problems already existed before the international crisis of 2008 and was bound to lead, sooner or later, to a standstill. As corrective measures were never taken, the situation deteriorated, culminating in the fiscal derailment in 2008 and 2009 and the escalation of the yield spread between Greek and German government bonds followed. At the same time, the international crisis enlarged the accumulated negative effects of these chronic weaknesses and accelerated the decline of the economy.

These conditions have created the need for an economic adjustment program which is currently being implemented in Greece and which integrates the principles of a new model of growth based on investment and exports, which can create the conditions for a gradual recovery initially and sustained growth in medium-term . Within this strategy, the rapid absorption of NSRF funds is critical and it is one of the cornerstones of the program. The requirement arising from the Memorandum of Economic and Financial Policies for the absorption of NSRF and in accordance with the Law 3845, amounted to 3.73 billion Euro of EU contribution for 2012, of which 2.85 billion of Community funds from ERDF and the Cohesion Fund and 880 million Euro of Community Assistance from ESF. This requirement amounts to 3,890 million Euro in 2013 (ERDF and CF 3,000 million Euro and 890 million Euro ESF).

These goals are directly related to the applied development policies as expressed through the strategy of the NSRF OPs. During this critical period we are experiencing, the

Operational Programmes of the NSRF are entrusted with an additional role, that of contributing to the objectives of the Stability and Growth Pact and lifting as much as possible of the adverse effects of the severe economic crisis, which affects among others the availability of national resources for public and private investments, with direct consequences on employment and prosperity. On this basis, the accelerated implementation of the programs, while adapting their strategies to the new realities for the gradual restoration of the growth potential of the Greek economy and strengthening its competitiveness is a primary target and guide to taking all the necessary measures to accelerate the implementation of the programs.

In direct relation to the above, the implementation of the NSRF Operational Programs to date, is characterized by an uneven distribution of existing legal commitments and expenditures with some actions and priorities having a greater involvement in the implementation. Such actions are those related to development of business and human resources, which are the main pillars of development of an economy, especially in the context of economic crisis that is affecting the country.

As far as the ROP DEPIN is concerned in general, its development strategy within the scope of the NSRF, remains unchanged, at least in the medium term until the current programming period expires. But the main priority of this strategy is to address the negative effects and consequences of the growing national financial and economic crisis. Although there strategy has not changed until now through a revision of the Program, at a managerial level, it was considered necessary to redirect the strategy according to the current needs of the Geographic Unit (GU) of the ROP DEPIN. This has resulted in a redirection of the gravity strategy through the ongoing commitment of resources for activities related directly or indirectly to the development priorities set for combating the crisis, leading to the over-commitment of programming resources.

This logic is directly linked to the current socio-economic developments that characterizes both the country and in particular the GU of the ROP DEPIN and the need to address the impact of growing unemployment, especially among young people, young scientists and women as well as addressing unemployment by local features through the implementation of integrated interventions always in combination with key development objectives, the increase in productivity and the promotion of innovation as well as the support of employment through the stimulation of entrepreneurship.

Besides the main feature of the socioeconomic developments of the GU of the PEP DEPIN, compared with the period of the previous Strategic Report NSRF, is the further weakening of incomes, the fall in employment and the consequent increase in unemployment and decline in economic activity. These findings directly related to macroeconomic developments in the country have not changed so much as to the content of the findings but mainly in intensity with a clear deterioration compared to the original findings. Indeed, the economic downturn has led to a homogenization of these findings for the regions of ROP DEPIN.

From the above it is clear that changes in the socio-economic situation of the country, which inevitably affected the GU of the ROP DEPIN led to a redirection of the strategy with a view to addressing the impact of the crisis. In this direction so far, there has been a revision of the OPs of the NSRF concerning the amendment of the financial tables of the

approved Ops and an increase in the rate of the Community contribution to 85% in order to save precious and scarce because of the crisis, national resources. The modification of the financial tables within this first stage of revision did not change the structure and content of operational programs.

In a second stage, currently, a revision of the NSRF OPs is attempted. The review of the ROP DEPIN is undertaken with a view to enhance new development actions spearheaded by actions promoting entrepreneurship, addressing the impact of growing unemployment and covering the over-commitments which arose in axes which are directly related to combating the crisis.

Validity of the SWOT analysis for the ROP DEPIN

Regarding the validity of the SWOT analysis in relation to current socio-economic conditions in the GU of the ROP DEPIN, findings that are directly linked to the macroeconomic situation in the country have changed. Indeed, the economic downturn has led to a homogenization of these findings for the regions of the GU of the ROP DEPIN.

In summary, in the range of constraints and capabilities, the current economic recession sustained for the fourth year and its impact on regional economic and social welfare indicators are recognized as obvious weaknesses.

The general weaknesses of this TS are still the low entrepreneurial spirit, which is further burdened by the closure of many companies, low productivity, as expressed by GVA produced in each sector, shortages of basic technical mainly infrastructure, and lack of land planning. The structural problems of the labor market continue to persist, but a deterioration of unemployment was noted regardless of demographic characteristics and seasonal unemployment increased in the Ionian islands, due to their occupation in tourism.

A relevant identified threat is the further sustained economic crisis that will compress the available financial resources of both the private and public sectors of the economy, while other real threats are the contraction of key sectors of the local economy, which employ an important part of the labor force, the high and increasing rate of ageing, as well as the growing competition at national and supranational level.

Despite these limitations, the GU of the ROP DEPIN still has the advantages of its geographical position / direct proximity to Athens, the sizable population with many urban centers, the satisfactory workforce size and valuable cultural resources. One of the main opportunities/pre-requisite in the current environment is the growth of private and public investments and the attraction of foreign direct investments through the exploitation of cutting-edge advantages and comparative superiority for the creation of new job opportunities. Lastly, one of the greatest opportunities is the immediate and effective implementation of all the Operational Programmes for the period 2007-2013.

Assessment of the consistency of the strategy of geographical unit of the ROP DEPIN.

The strategy of the ROP is characterized by reasonable logic and programming continuity from the upper to the lower level targets. In particular, the General Objectives of the ROP flow smoothly and are fully in line with the general development objectives and their specialization is in turn equally flowing smoothly from the specific objectives set at Priority Axis (PA) level. The Specific Aims at PA level are consistent with the general objectives, while predicted categories of operations / activities as classified in thematic priorities are compatible with the specific objectives of the ROP. This fact, combined with the fact that all the Thematic Priorities (TP), whose projects are implemented under the ROP DEPIN (excluding main TP 85 and 86 of the PA Technical Assistance) support at least one of the identified needs of the ROP DEPIN, ensure consistency between the strategic and operational objectives in relation to the needs that have been configured. The main needs of the Geographical Unit of the ROP DEPIN focus on (by priority) improving the accessibility to the labour market, supporting targeted investments in enterprises, strengthening infrastructure and accessibility services, strengthening tourism infrastructure of large-scale and rationalizing household and industrial waste, etc.

With the exception of the need to support new forms of agricultural production and to strengthen the infrastructure in alternative energy sources, which are classified at low priority level, all the other identified needs arising from the SWOT analysis (weaknesses / threats) are treated by at least one Thematic Priority. Similarly, each Thematic Priority of the Program serves at least 1 of the 23 identified needs, while 5 of the 30 thematic priorities are dealing with more than one need. As far as the intensity of synergies observed is concerned, all the activities of the thematic priorities are considered as relevant (high or medium intensity) with the identified needs.

Finally, the evaluation of the degree of synergy and complementarity of program design with programming in other OP shows that the PA of ROP DEPIN have direct synergies and/or complementarities with the following OPs co-financed by ERDF: the OP "Environment and Sustainable Development", the OP "Accessibility Improvement", the OP "Digital Convergence", and the OP "Competitiveness and Entrepreneurship" and indirectly with the Operational Program "Education and Lifelong Learning" and "Human Resources Development" co-financed by the ESF.

Evaluation of the contribution of ROP interventions at national and Community policies.

With the exception of the Thematic Priority "Institutional Environment", the ROP DEPIN contributes directly or indirectly to the implementation of the strategy of the NSRF, as expressed by the thematic priorities. In particular, regarding the individual General Objectives of the NSRF, all TP (excluding main TP 85 and 86 of the Technical Assistance) of interventions implemented under the ROP DEPIN contribute to 9 of the 17 General Objectives of the NSRF.

Also, all TP which are integrated in the interventions carried out by the ROP DEPIN, have some degree of relevance with all the Community Strategic Guidelines for Cohesion Policy 2007-2013, especially with 7 of its 17 goals.

Finally, the interventions implemented by the ROP DEPIN show affinity with 3 out of the 5 thematic interventions of the NRP 2011-14, while 12 of the total 30 TP specified in ROP DEPIN support one of the goals of the NRP.

Evaluation of the system of qualitative and quantitative targets

The system of indicators, as reflected in the programming with indicators per PA and Core Indicators, allows to give a precise and timely picture mainly related to outflows from the implementation of interventions of ROP DEPIN but fails to give an accurate and timely picture of the results and impacts of these interventions. This requires specific actions that would further strengthen the system of indicators to measure the outputs and actions which significantly improve the measurement of results and impact. A significant finding as to the correctness of the set of indicators is that in the base of implementation of projects of the ROP DEPIN, significant errors were identified in the initial quantified objectives, which are critical to the developments in the implementation of the program, so it is necessary to revise them. Also, some identified indicators that are not linked to any of the projects implemented have been found, so they are very risky and do not contribute to the adequate monitoring of the objectives of the Program. It is also important to foresee also impact indicators with emphasis on the measurement of the program's impact on job creation at the end of the interventions.

The main methods of data collection on the implementation of the ongoing ROP DEPIN interventions include: a) the collection of data for monitoring public projects, which are implemented by the IMU, where procedures are followed, laid down by the implementing provisions of the NSRF and the OPs of the current programming period and the management and updating of Information System (MIS) and b) the collection of data for the monitoring of state aid projects. In both methods, problems in recording essential data recording are reported which question the reliability and usefulness of data.

Regardless of the weaknesses of the system indicators in terms of measuring results and impacts, the reliability of data collection and accuracy of target prices, the existing system of indicators shows a high degree of proficiency to meet the needs that have been identified by the review the SWOT Analysis. These needs are linked to specific objectives and TP of the ROP DEPIN, which leads to verification of the suitability of the targets set in relation to the achievement of quality objectives.

Also, with the existing system of indicators the principle of proportionality is respected, with indicators that cover all of the TP of PA of the ROP DEPIN. The coverage is greater when taking into account Core indicators as in PA 7, 8 and 9 the indicators of PA cover only a part of TP, although in this case the TP with greater financial weight are covered.

From a thorough analysis of the existing system of indicators it comes out that the objectives of the projects included in ROP DEPIN contribute to the increase in the target

values of the indicators of the NSRF "Number of enterprises to be supported by the programs", "Number of new jobs created by the aid to Enterprises" and "Percentage of tourist units to be modernized," but also the reduction of the target values of the indicators "Percentage of equivalent population served by sewage treatment plants (STP)" and "Percentage of the population served by landfills/ STD'.

Finally, based on the existing financial data of the program, the employment generated during the implementation of the ROP DEPIN is estimated to be equal to 4,346 man years of 12-month employment duration until 30/6/2012. Employment that will be created by the end of the period of implementation of the ROP, based on an assumption that the program will absorb all the currently planned public expenditure, is estimated at 12,088 man years. Full-time jobs that will be needed/created for the operation of activities / projects of the program, after the phase of completion, amount to 2,666 (equal to full employment).

Evaluating the effectiveness and efficiency of implementation of the ROP

The degree of physical implementation of ongoing interventions, as measured by the achievement of indicators per project, is considered relatively satisfactory, but varies between TP and PA, with PA4, 5 and 6 having the best performance. In direct relation to the above, the efficiency ratio is estimated at 0.36 (36% weighted overall implementation of the physical implementation of the Program, a value which should be considered as marginally satisfactory for the reference period, given the institutional and organizational time for the preparation required for the activation of certain TP, especially with the increased regulatory and administrative requirements of the NSRF.

As far as the financial implementation is concerned, it is noted that 4521 interventions have been integrated (4108 concerned SME subsidies) of a total budget of 1.314.976.545€ co-financed public expenditure .The total declared expenditure amounted to 370.945.126€, amounting to 34.5% of the co-financed public expenditure of the program, a value which is characterized as relatively satisfactory. As to the actual rate of absorption (absorption on projects integrated) of those interventions which are already being implemented, the absorption rate amounts to 28.2%. The activation of the Program amounts to 55.9% with legal commitments amounting to 601.562.680 € of co-financed public expenditure.

The relatively good picture of the ROP DEPIN regarding the criterion of absorption is mainly due to the positive contribution of the Priority Axis 4, 5 and 6 (Digital Convergence and Entrepreneurship), of which PA4 and 5 cover 100% of the projected programming of public expenditure.

Directly related to the financial and physical implementation of the program, the efficiency ratio of ROP DEPIN amounts to 1.06, a good ratio, but at present, at mid term of program implementation, it may not lead to safe and reliable evaluation conclusions as currently it is affected by the systematic lack of reliable implementation data of the physical object and thus the use of equivalent of implementation.

As far as the financial commitments are concerned, the ROP DEPIN has already covered the absorption criteria resulting from the application of the "Rule $n + 3 / n + 2$ " for 2012. Specifically, the absorption target under the $n+2$ rule for 2012 (Am. Reg.1083/06) amounts to 294.294.977€ of Community Participation while the certified expenditure until 30/6/2012 amounted to 315.303.357€ of Community participation. It should be noted that the final financial commitments for this and the next year will be affected by the pending revision of the ROP since moving projects (and their costs) to other Operational Programs, as well as integration of new projects with different, in some cases, potential for rapid implementation and absorption will change the current situation.

Finally, with respect to requirements arising from the Memorandum of Economic and Financial Policies for the ROP DEPIN, these amounted to 165 million Euro of Community Contribution for 2012. For 2013 this requirement amounts to 185.3 million Euro (ERDF). The achievement of the Memorandum target for 2012 is directly dependent on the possibility of covering over commitments arising in AP 4-5 and 6 under the revised ROP DEPIN. In such a case, and given that state aid projects have high absorption rates, it is estimated that the objective of the Memorandum will be reached. The picture for 2013 is estimated to be same. To this end it is necessary to strengthen the pillars of entrepreneurship (PA 4, 5 and 6). Note that until 30/6/12, 158 million Euro of expenditure had been certified (PE) with the target amounting to 173.6 million Euro (PE).

In any case, all current estimates about the possibility of reaching the objectives of the Memorandum are misleading. This issue could be approached with more reliability, at later stages, in the evaluation process, and particularly, when basic revision parameters of ROP, which still remain outstanding, will have been finalized. The importance of the upcoming revision of the ROP for the possibility of achieving the objectives of the Memorandum of the next two years highlights the need for any changes decided in the financial structure and content of ROP, in terms of the revision to be taken into account and to be compatible with this factor.

Evaluation of mechanisms for monitoring, management, control and evaluation of interventions.

Some key differences can be observed in the management system implemented in the current programming period, both at the level of the NSRF, as a whole, as well as the ROP level, compared to previous programming periods. The creation of a central administrative authority which has the responsibility of implementing all ROPs of the programming period, the creation of the five geographical units of the country with the integration of regions according to proximity, the particularly the large number of stakeholders involved in the implementation of the Program are key elements which are reflected in the management system of the program.

Key feature of the implementation process of the ROP DEPIN is the complexity of the management and implementation system. In the implementation of the ROP to date, there were some cases where coordination procedures caused delays during the implementation of the interventions, either due to the delay in the process itself, either because of delay in finalizing the specification and finalisation of national policies in some

areas. The function of coordination and the effects of possible delays in the timely implementation and effectiveness of ROP is also distinct element in the evaluation of the adequacy and appropriateness of the management, implementation and monitoring system. In any case, the management and implementation framework of the program is considered to contribute towards its development strategy.

The management framework of the ROP DEPIN is characterized by a satisfactory degree of clarity, competence, suitability and effectiveness, as well as by a satisfactory degree of quality of implementation, monitoring, and control. Specifically:

Clarity of Roles - Institutional framework: The existing system of administration, management and monitoring of the ROP operates with clearly defined powers and distinct roles of the different actors involved. In the Institutional framework, some procedures that hinder the smooth implementation of the ROP were observed.

Also, there are institutional and administrative gaps in terms of the management, monitoring and control of ROP DEPIN focusing on the level of organization of the beneficiaries regarding their response to the demands of the governance framework of the NSRF.

Adequacy - Adjustment of implementation mechanisms: The implementation mechanisms under the current management system are assessed as partially sufficient for the management and implementation requirements of the ROP DEPIN. The current general performance of the implementation mechanisms (planning, monitoring, control) according to the requirements of financial and timely effectiveness of this programming period is assessed as moderate, and there are some evaluation records with low performance. The effectiveness of the implementation mechanisms of ROP DEPIN can be achieved by simplifying procedures and by substantially decentralizing its management.

Decision Making: The speed and quality of decision-making of individual actors involved in the implementation, management and monitoring of the activities of the ROP DEPIN is evaluated as medium to high. The Monitoring Committee is assessed as relatively low to medium. The current administrative procedures, from the application for inclusion of a project until its final payment, partially allow for the integration and implementation of those projects that contribute to achieving the objectives of the ROP DEPIN.

Deviations during the implementation of the ROP: The most common way to monitor deviations is indicated in the evaluation of the achievement of the objectives of the Program's quantitative indicators.

Regarding the risks of failing to meet some of the quantitative or qualitative targets of ROP DEPIN, these focus on meeting targets N +2 and N +3 for 2013 which are proving very difficult to achieve. The program has currently low legal commitments, so failure is estimated to generate payments in 2013 to cover the objectives n+2 and n+3. The contracting of all projects integrated in the program is immediately required. It is also feared that the quantitative objectives of some interventions will not be met.

Any failure to achieve the objectives of the ROP DEPIN is expected to be due mainly to failures or incorrect estimates at the initial planning phase and to insufficient maturity of projects.

Cooperation - Coordination: From implementation progress of the ROP DEPIN to date, some problems of understanding / coordination with the Central Government (Ministries) have been detected.

The coordination between national and regional/local authorities involved in the design and implementation of interventions of the ROP is not judged as effective. The problem is mainly due to the fact that the central government does not specify planning at regional level as a result of administrative and institutional gaps. Also, there is a problem in understanding the scope of implementation of interventions.

Finally, the coordination of the ROP DEPIN with the other Operational Programmes of the NSRF 2007-13 is assessed as average to satisfactory.

Technical Assistance: The possibilities of Technical Assistance of the ROP DEPIN have been satisfactorily exploited for the effective provision of information and mobilization of potential beneficiaries.

Appropriateness of the system of selection of actions: The tender notices of the ROP DEPIN include two sets of criteria, the evaluation criteria of the action and the evaluation criteria for assessment of the proposals submitted, and they are specialized according to the category of actions which are tendered. The functioning of the evaluation procedures according to the system of specialized selection criteria is assessed as average to very good, while generally there are not identified cases where it is judged that a modification in the current selection criteria of actions is necessary.

Managerial competence of Beneficiaries: From the ROP implementation until today, some problems which are related with the beneficiaries can be observed such as: delays in preparation – maturing of projects, the limited experience of some beneficiaries managing projects on the basis of the procedures foreseen for co-financed projects and the delays in project implementation by certain beneficiaries, as well as the non-implementation of the project after its integration. Other problems encountered concern beneficiaries in some categories of State aid, where the problems encountered during implementation are mainly associated with financial problems of implementing actors as a result of the economic crisis. The analysis of the opinions of the management structures of the Program show that systematic delays in specific projects / project categories are due to the weaknesses of the Beneficiaries.

Partnership: Ensuring the partnership principle at all levels of implementation of the ROP is reflected by measures taken such as implementation of consultation processes at all levels of planning, and the representation of economic and social partners, representative non-governmental organizations in the composition of the Monitoring Committee of ROP, where all relevant actors to objectives and actions of the OP are represented. The contribution and value added of the partnership in the quality and efficiency of the implementation and monitoring of ROP is evaluated by the management authorities of the Program as moderate, while the representativeness based on the partnership principle, of the composition of the Monitoring Committee is assessed as satisfactory.

Compatibility with Community policies: The compatibility of the implementation of the ROP DEPIN with EU policies is assessed as moderate. The mediocre evaluation is not

associated with the absence of relevant attention to Community policies in the specialization of selection criteria but to the extent to which the implementation of horizontal policies in the fields of the environment, equal opportunities and non-discrimination is systematically monitored through the monitoring system of the ROP. Weaknesses are identified in the specialization of appropriate indicators for monitoring these policies, monitoring the evolution of these indicators through bi-annual reports and monitoring the achievement of targets set through these indicators.

Adequacy and appropriateness of the control system: The adequacy and appropriateness of the control system depends on various factors. The adequacy and appropriateness of the mechanisms and procedures for control of ROP DEPIN interventions is assessed by the management bodies of the Program as average. Also the adequacy and preparedness of Beneficiaries/Implementing Agencies to fully document the proper implementation of projects in accordance with the existing legal and regulatory framework is assessed as average.

Adequacy and appropriateness of the evaluation system: The adequacy and appropriateness of the proposed mechanisms and procedures for assessing the ROP DEPIN is assessed by the management authorities of the program from medium to satisfactory. The main weakness identified is the need for thematic evaluations in the areas of SMEs, Environment, and Transport projects.

Special evaluation questions

The ROP DEPIN contributes directly or indirectly to the priorities of sustainable which have been set at national level and involve the following areas: a) Climate and Energy, b) Restructuring the productive sectors and c) Conservation of natural resources - Green Infrastructure. Specifically, the ROP interventions implemented:

- have a direct impact on the national priority of sustainable growth for restructuring the productive sectors through the actions that have been included on TP 8 and 57 of PA and PA 4,5,6 7,8,9.
- have a direct impact on the national priority on sustainable growth for the conservation of natural resources and green infrastructure through the actions introduced in TP 44,45,46,54 and 61 of AP 7,8,9.
- have an indirect impact on the national priority of sustainable growth for improving the climate and energy savings through the actions introduced in TP 22.23 and 30 AP 1.2 and 3.

Additionally, The ROP DEPIN contributes directly or indirectly to the horizontal application and compliance with the principles of a) equality between men and women, b) non-discrimination (based on sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation), and c) the accessibility of persons with disabilities (Article 16 of Reg 1083/2006). Specifically:

- In the area of broader policies on state aid provided through the implementation of IE 4, 5 and 6 (Entrepreneurship and Digital Convergence Regions of the Geographical Unit of the ROP), the competent Managing Authority (MA-OPCE)

takes into account the above principles, mainly by providing the indicative categories of acts, actions for promoting entrepreneurship for special population groups with limited entrepreneurship and the implementation guidance acts for state aids approved by the MA OPCE.

- At the level of specific interventions in TP 75 and 79, 4 projects are identified which contribute to the horizontal application and compliance with the principles of accessibility for persons with disabilities.

The contribution of all the interventions financed by the NSRF to the regions of Geographical Unit of the ROP DEPIN is 4.723.090.563€ of total co-financed public expenditure. The largest contribution results from the inflows from the OP "Accessibility Improvement", the OP "Environment - Sustainable Development" and the OP "Competitiveness and Entrepreneurship" with state aids projects which concern regions of Geographical Unit of the ROP DEPIN.

Finally, the ROP DEPIN directly contributes to the spatial priority – target for "sustainable urban development" through actions of TP 61 "Integrated projects for urban and rural regeneration», Priority Axis "Sustainable Development and Quality of Life". The actions implemented concern integrated urban regeneration actions of a wide scale as well as actions which are related to the establishment of the JESSICA Fund. Due to the large scope of the concept of sustainable development it could be considered that the ROP DEPIN indirectly contributes to the goal of "sustainable urban development" with the implementation of all interventions of AP7, 8 and 9 and at a lower level of interventions in road infrastructure of PA1, 2 and 3.